

Wstęp

Izrael ogłosił swą niepodległość dnia 14 maja 1948 r. na mocy przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucji nr 181 dotyczącej podzielenia terytorium Mandatu Palestyny na dwa państwa: żydowskie i arabskie. Od samego początku założeniem jego twórców było stworzenie państwa, które zgodnie z tekstem Deklaracji Niepodległości „będzie opierać się na wolności, sprawiedliwości i pokoju, tak jak wyobrażali to sobie prorocy Izraela; zapewni pełną równość praw społecznych i politycznych wszystkim swoim mieszkańcom bez względu na religię, rasę i płeć; zagwarantuje wolność religii, sumienia, języka, kształcenia i kultury (...)”¹. Tym samym Izrael miał się różnić od swych arabskich sąsiadów i stać się liberalnym oraz demokratycznym państwem, które będzie gwarantem praw i wolności swych mniejszości. Należy podkreślić, że te założenia sprzed 70 lat udało się spełnić i obecnie Izrael uznawany jest według *The Economist Intelligence Unit* i opracowanego przez nich indeksu za najbardziej demokratyczne państwo na Bliskim Wschodzie, z bardzo dużą różnicą nad pozostałymi krajami w tym regionie².

Szczególną uwagę we wspomnianym rankingu demokracji poświęca się kwestiom wolności i ochrony praw mniejszości, w tym społeczności LGBT+. Sprawy tej grupy bywają także wykorzystywane do ocieplania wizerunku Izraela na arenie międzynarodowej. Działania z zakresu *public relations* mają na celu ukazać państwo żydowskie jako otwarte, rozwinięte gospodarczo i przyjazne mniejszościom seksualnym, czyli w opozycji do powszechnego stereotypu Izraela jako kraju zmilitaryzowanego, zamkniętego i konserwatywnego. Promowanie swej polityki wobec społeczności LGBT+ w celu poprawienia wizerunku na arenie międzyna-

¹ *Deklaracja Niepodległości Państwa Izrael*, <http://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/konst/izrael-1.html> [dostęp: 30.01.2019].

² *Democracy Index 2017. Free Speech Under Attack*, London 2018, s. 59–60.

rodowej uznawane jest za tzw. *pink-washing*, czyli politykę wybielania, często kosztem praw społeczności palestyńskiej.

Celem tego artykułu jest zatem analiza obecnej sytuacji społeczno-politycznej grup LGBT+ w Izraelu oraz opisanie zjawiska nazywanego *pink-washingiem*, czyli krytyki promocji działań Izraela wobec mniejszości seksualnych w tym kraju. Dodatkowo praca ma również odpowiedzieć na pytanie badawcze, czy działania z zakresu *public relations* prowadzone przez Izrael dotyczące sytuacji grup homoseksualnych w tym kraju można uznać za próbę wybielania się w kontekście łamania praw człowieka przez Izrael w konflikcie izraelsko-palestyńskim, czy może takie zarzuty są nieuzasadnione i promowane jedynie przez środowiska pro-palestyńskie, które popierają międzynarodowy bojkot Izraela.

W celu uzyskania odpowiedzi na powyższe pytanie w przygotowanej pracy zastosowano analizę instytucjonalno-prawną, a wśród technik badawczych należy wymienić przede wszystkim analizę literatury przedmiotu oraz materiałów *on-line* występujących głównie w języku angielskim. Biorąc pod uwagę fakt, że w kontekście badania podejścia państwa do spraw społeczności LGBT+ szczególną rolę spełnia tożsamość państw, uznałem że podejściem badawczym najlepiej opisującym współczesne stosunki międzynarodowe jest konstruktywizm. Jeden z czołowych badaczy tego nurtu Alexander Wendt poświęcił wiele miejsca kwestii tożsamości państw, co definiował jako „względnie trwałe wyobrażenia i oczekiwania podmiotu wobec samego siebie, a także sposób, w jaki podmiot rozumie własne role”³. Tożsamość jest jednak historycznie i kulturowo zmienna, a państwo nie może w pełni kontrolować procesu kształtowania swojej tożsamości, ale może wpływać na ten proces przez tworzenie odpowiedniego dyskursu⁴.

Artykuł został podzielony na kilka części. Na początku zostanie przeprowadzona charakterystyka sytuacji społeczności LGBT+ w Izraelu i przysługujących im praw obywatelskich. Kolejnym krokiem będzie wytłumaczenie pojęcia *pink-washingu*, a następnie odniesienie tego problemu do działań Izraela i konfliktu izraelsko-palestyńskiego. W zakończeniu zostanie zawarte podsumowanie oraz udzielenie odpowiedzi na pytanie badawcze zawarte we wstępie.

Społeczność LGBT+ w Izraelu

Prawodawstwo izraelskie dotyczące społeczności LGBT+ uznawane jest obecnie za najbardziej liberalne nie tylko na Bliskim Wschodzie, lecz także w całej Azji. W momencie powstania państwa Izrael w 1948 r. zdecydowano pozostawić rozwiązania prawne obowiązujące w czasach mandatu brytyjskiego, które zabraniały kontaktów homoseksualnych. W 1953 r. pojawiła się jednak głośna sprawa Riny Natan, która domagała się prawa do zmiany płci i w konsekwencji stała się

³ A. Curanović, *Konstruktywizm, w: Teorie i podejścia badawcze w nauce o stosunkach międzynarodowych*, red. R. Zięba, S. Bieleń, J. Zajac, Warszawa 2015, s. 115.

⁴ J. Czapotowicz, *Teorie stosunków międzynarodowych. Krytyka i systematyzacja*, Warszawa 2007, s. 307.

pierwszym transwestytą w Izraelu⁵. W 1963 r. decyzją sądu przestano egzekwować prawa dotyczące sodomii, lecz oficjalnie aktywność seksualną między osobami tej samej płci zalegalizowano w 1988 r. Lata 90. XX w. uznaje się za „izraelską dekadę gejów”, w czasie której Izrael zmienił swoją tożsamość i bardziej otworzył się na społeczność LGBT+, w związku z m.in. wprowadzeniem ustawodawstwa zakazującego dyskryminacji w zatrudnieniu ludzi ze względu na orientację seksualną, a także zmianę regulacji wojskowych, dzięki którym umożliwiono osobom homoseksualnym otwarte służenie w armii⁶.

W kolejnych latach parom tej samej płci przyznano takie same przywileje, jak małżeństwom heteroseksualnym w zakresie praw spadkowych, a także oficjalnie zezwolono, aby pary niebędące w związku albo będące w związkach partnerskich mogły starać się o adopcję dzieci⁷. Jest to jednak o tyle interesujące, że z 550 złożonych wniosków przez pary jednopłciowe w ciągu 8 lat tylko 3 z nich uzyskały zgodę na adopcję, przy 1700 podobnych pozwoleń dla par heteroseksualnych⁸. Nadal problematyczną sprawą jest także legalizacja związków jednopłciowych. W związku z tym, że śluby w Izraelu mają charakter tylko religijny, a żaden z 15 religijnych sądów małżeńskich uznanych przez państwo nie zezwala na małżeństwa osób tej samej płci, osoby homoseksualne zmuszone są do legalizacji związku w kraju, który to umożliwia (szczególnie popularny jest Cypr z racji bliskiej odległości od Izraela). Dopiero wtedy możliwe jest zarejestrowanie takiego małżeństwa w Izraelu.

***Pink-washing* jako polityka wybielania Izraela**

Pink-washing jako termin nie ma jednej, uniwersalnej definicji, literalne tłumaczenie z języka angielskiego oznaczałoby „różowe pranie”, lecz na potrzeby tekstu uznałem, że termin „polityka wybielania” lepiej będzie spełniać swe funkcje. Pierwotnie nazwa *pink-washing* została wymyślona przez liderów amerykańskiej organizacji *Breast Cancer Action* w 1992 r. w celu zidentyfikowania firm, które twierdziły, że wspierają kobiety w walce z rakiem piersi, a jednocześnie czerpały korzyści finansowe z tej choroby przez sprzedaż gadżetów związanych z tą akcją oraz kosmetyków, które bezpośrednio mogły nawet przyczyniać się do wzrostu zachorowań na raka piersi⁹. W kontekście praw społeczności LGBT+ termin *pink-*

⁵ A. Shapira, *Pioneering Pride: The Unsung Heroes of Israel's LGBT Community*, <https://www.haaretz.com/premium-pioneering-pride-unsung-israeli-lgbt-heroes-1.5274853> [dostęp: 20.02.2019].

⁶ J.K. Puar, *Citation and Censorship: The Politics of Talking About the Sexual Politics of Israel*, „Feminist Legal Studies” 2011, nr 19(2), s. 135.

⁷ M. Różycka, *Izrael: Apartheid na różowo*, <http://codziennikfeministyczny.pl/izrael-apartheid> [dostęp: 5.02.2019].

⁸ D. Villarreal, *Israel Has Only Let 3 Same-Sex Couples Adopt Since 2008 Despite 550 Applicants*, <https://homet.com/stories/israel-same-sex-adopt> [dostęp: 20.02.2019].

⁹ Więcej na temat kampanii „Think Before You Pink” zorganizowanej przez *Breast Cancer Action* można znaleźć w: A. Lubitow, *Breast Cancer Activism: Learning to Write Collaboratively for Social Change*, w: *Sociologists in Action on Inequalities. Race, Class, Gender, and Sexuality*, red. Sh.K. White, J.M. White, K.O. Korgen, Los Angeles 2015, s. 75–79.

washing odnosi się do opisu różnych strategii marketingowych i politycznych, które mają na celu promować produkty, osoby lub całe państwa przez wykazanie ich przyjazności dla gejów i lesbijek, a tym samym zostać przedstawionym jako podmiot postępowy, nowoczesny i tolerancyjny. *Pink-washing* bardzo często również jest łączony z homonacjonalizmem, który został zdefiniowany przez Jasbira K. Puarą jako sytuację, gdy państwa włączają do swej narracji politycznej społeczność homoseksualną w celu odwrócenia uwagi od innych, zazwyczaj kontrowersyjnych projektów¹⁰.

Izrael jest podawany jako wzorcowy model prowadzenia *pink-washingu*. Uznaje się, że w politykę wybielania zaangażowani są czołowi izraelscy politycy, począwszy od premiera Netanjahu, który kilkakrotnie porównywał prawa gejów i lesbijek w Izraelu do ich sytuacji w innych krajach arabskich¹¹, przez żydowskie organizacje w USA oraz izraelskie organizacje pozarządowe, np. *Stand With US*, na władzach Tel Awiwu skończywszy. Przyjmuje się, że taka polityka rozpoczęła się w 2005 r. wraz z uruchomieniem kampanii „Brand Israel”, będącej wynikiem trzyletnich konsultacji między izraelskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Biurem Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwem Turystyki oraz Ministerstwem Finansów a amerykańskimi specjalistami ds. marketingu. Rozmowy te miały doprowadzić do polepszenia wizerunku Izraela przede wszystkim wśród mieszkańców Stanów Zjednoczonych. Badania wykazały, że Izrael jest rozpoznawalną marką w USA, jednakże odbiorcy nie odczuwają żadnych sympatii do tego państwa. W związku z tym nowa kampania miała trafić przede wszystkim do ludzi między 18. a 34. rokiem życia w celu ukazania Izraela jako kraju ważnego i nowoczesnego¹². Wkrótce po jej rozpoczęciu do kampanii zaczęto wykorzystywać także społeczność LGBT+.

Jednym z pierwszych elementów projektu była organizacja *Tel Aviv International LGBT+ Film Festival* w 2006 r., czyli istniejącego do dzisiaj festiwalu filmowego, który porusza tematykę społeczności LGBT+ w kinematografii. W 2009 r. Międzynarodowe Stowarzyszenie Turystyki Gejów i Lesbijek ogłosiło październikową konferencję w Tel Awiwie, której celem było promowanie Izraela jako „światowego celu turystyki gejowskiej”. Wykorzystując pozytywny odbiór tej konferencji wśród uczestników, w 2010 r. władze Tel Awiwu zdecydowały się na przeznaczenie ponad 88 mln dolarów na międzynarodową kampanię marketingową, która miałaby uznać Tel Awiw za „międzynarodowe miejsce gejowskiego wypoczynku” i „międzynarodową stolicę gejów i lesbijek”¹³. Sukces kampanii wykazała nagroda w międzynarodowym konkursie American Airlines, w którym

¹⁰ J.K. Puar, *Terrorist Assemblages: Homonationalism in Queer Times*, Durham 2007, s. 4.

¹¹ Zob.: H. Fendel, *Netanyahu Bashes Iran, Hamas*, <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/138248> [dostęp: 19.02.2019]; *Prime Minister Benjamin Netanyahu's Speech to the UN General Assembly*, <https://www.haaretz.com/1.5397187> [dostęp: 19.02.2019].

¹² S. Schulman, *Israel and 'Pinkwashing'*, <https://www.nytimes.com/2011/11/23/opinion/pink-washing-and-israels-use-of-gays-as-a-messaging-tool.html> [dostęp: 5.03.2019].

¹³ D. Sadeh, *Campaign Branding Tel Aviv Gay Destination Underway*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3922524,00.html> [dostęp: 5.03.2019].

przyznano Tel Awiwowi nagrodę za Najlepsze Miasto Gejowskie w 2011 r., gdzie izraelska metropolia uzyskała aż 43% głosów, a drugi Nowy Jork otrzymał zaledwie 14% głosów¹⁴.

Nie można również zapomnieć o paradzie równości w Tel Awiwie, której początki datuje się na 1979 r., gdy odbył się protest na obecnym Placu Rabina, a pierwszą oficjalną edycję marszu zorganizowano w 1993 r. Tęczowa parada w Tel Awiwie jest jednym z największych sukcesów polityki Izraela w kontekście budowy pozytywnego wizerunku, gdyż według organizatorów w 2017 r. brało w niej udział około 200 000 uczestników (z czego około 30 000 to turyści), tworząc tym samym największą paradę w kontynentalnej Azji¹⁵. Podobne parady odbywają się również w innych dużych miastach w Izraelu, np. w Hajfie, Beer Szewie, Aszdodzie czy też w Jerozolimie. W tych miejscach marsze równości nie są jednak tak mocno zakorzenione w tożsamości miast i ich mieszkańców, stąd liczba uczestników jest zdecydowanie mniejsza niż w Tel Awiwie, a dodatkowo bardzo często wywołują one fale protestów wśród mieszkańców. Szczególnie sprzeciwiają się jej mieszkańcy konserwatywnej Jerozolimy¹⁶. Dwukrotnie, tj. w 2005 i 2015 r., doszło do ataku nożowniczego na uczestników parady równości w Jerozolimie. Atakującym w tych dwóch przypadkach był ten sam ultrareligijny fanatyk żydowski¹⁷. Pokazuje to, że o ile rządzący promują Izrael jako liberalny i otwarty na społeczność LGBT+, o tyle mieszkańcy oraz część polityków sprzeciwia się takim działaniom państwa żydowskiego. Słusznie zauważył to Aeyal Gross, profesor prawa Uniwersytetu w Tel Awiwie, że „prawa społeczności LGBT+ stały się zasadniczo narzędziem *public relations*, pomimo tego że konserwatywni politycy, a zwłaszcza przedstawiciele partii religijnych pozostają zaciekle homofobiczni”¹⁸.

Konflikt palestyńsko-izraelski a *pink-washing*

Rozpoczętej w 2005 r. polityki wybielania Izraela, która ma ukazać ten kraj jako demokratyczny, otwarty i nowoczesny, nie trzeba byłoby zapewne tworzyć, gdyby nie toczący się od wielu lat konflikt palestyńsko-izraelski i łamane przez Izrael prawa człowieka czy naruszanie prawa międzynarodowego przez zwiększa-

¹⁴ *Tel Aviv Named World's Best Gay City*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4174274,00.html> [dostęp: 5.03.2019].

¹⁵ T. Staff, *Over 200,000 Attend Tel Aviv Gay Pride Parade, Some 30,000 from Abroad*, <http://www.timesofisrael.com/over-200000-attend-tel-aviv-gay-pride-parade-30000-from-abroad> [dostęp: 5.03.2019].

¹⁶ *Parada Równości zakłócona przez ultra-konserwatystów. Interweniowała policja*, <https://www.wprost.pl/swiat/10068768/Parada-Rownosci-zaklocona-przez-ultra-konserwatystow-Interweniowala-policja.html> [dostęp: 6.03.2019].

¹⁷ O. Liebermann, J. Hanna, *16-Year-Old Gay Pride Marcher Dies From Stab Wounds in Jerusalem*, <https://edition.cnn.com/2015/08/02/middleeast/jerusalem-gay-pride-parade-stabbings> [dostęp: 6.03.2019].

¹⁸ S. Schulman, *Israel and 'Pinkwashing'*, <https://www.nytimes.com/2011/11/23/opinion/pink-washing-and-israels-use-of-gays-as-a-messaging-tool.html> [dostęp: 5.03.2019].

nie osadnictwa żydowskiego na Zachodnim Brzegu Jordanu. Sprzeciwia się temu istniejący od czasów drugiej intifady (początek XXI w.) kierowany przez Palestyńczyków międzynarodowy ruch *Boycott, Divestment and Sanctions* (BDS). Ruch ten podtrzymuje prostą zasadę, że Palestyńczycy mają takie same prawa jak inni ludzie, oraz sprzeciwia się izraelskim kampaniom PR-owym, które mają na celu wybielanie działań tego kraju.

W krytyce *pink-washingu* Izraela nie chodzi jednak tylko o przykrywanie łamania praw człowieka, lecz także o stosowanie nierównych standardów w odniesieniu do społeczności LGBT+ w Palestynie przez władze oraz wojsko izraelskie. *Pink-washing* promuje Izrael jako samotną oazę postępu w otoczeniu konserwatywnych i homofobicznych Arabów, co miałyby usprawiedliwiać okupację oraz separację Palestyny. Patrząc na to jednak z innej perspektywy, nagłaśnianie informacji dotyczących praw społeczności LGTB+ w Izraelu oraz otwartości Izraela na mieszkające tam mniejszości może również powodować odwrócenie uwagi od naruszeń praw człowieka na terytoriach okupowanych¹⁹.

Innym problemem, który pojawia się przy polityce *pink-washingu*, jest ignorowanie przez Izrael istniejących organizacji homoseksualnych działających na terytoriach okupowanych. Izrael nie wspiera i nie promuje działających tam stowarzyszeń na rzecz ruchu LGBT+, gdyż z jednej strony mogłoby to stać w sprzeczności z ukutym wizerunkiem wyzwolonego, izraelskiego geja, a z drugiej – nienawidzącego gejów ekstremisty Palestyńczyka. Naukowcy zajmujący się tematem praw mniejszości seksualnych podkreślają, że izraelski *pink-washing* jest skuteczny zwłaszcza wtedy, gdy wykorzystuje się go w obrębie islamo-/arabofobii. Oznacza to, że jeśli ochrona praw LGBT+ wykorzystywana jest jako kluczowy wskaźnik oceny demokracji w danym państwie, to w ten sposób Izrael ukazuje się jako bardziej cywilizowany, liberalny i otwarty kraj, z którym mieszkańcy państw zachodnich łatwiej mogą się identyfikować i w ten sposób popierać, w przeciwieństwie do konserwatywnej, zamkniętej, muzułmańskiej i przede wszystkim homofobicznej Palestyny, której raczej należy się obawiać²⁰. Prowadzony w ten sposób dyskurs z jednej strony odrzuca podejrzenia o homofobię Izraelczyków, a z drugiej strony, często nieświadomie, może wpływać na wzrost poparcia lesbierek i gejów z innych państw dla Izraela w konflikcie z Palestyńczykami²¹.

Należy jednak jednoznacznie uznać, że sytuacja osób homoseksualnych na terytoriach okupowanych jest znacznie gorsza aniżeli w Izraelu. Status prawny społeczności LGBT+ nie jest tam w żaden sposób unormowany. Dla przykładu w kontrolowanej przez Hamas Strefie Gazy homoseksualizm jest niedopuszczalny i za jego praktykowanie może grozić śmierć. Na Zachodnim Brzegu Jordanu Hamas nie ma takiej władzy, stąd osoby homoseksualne cieszą się większymi

¹⁹ A. Ziv, *Performative Politics in Israeli Queer Anti-Occupation Activism*, "GLQ: A Journal of Gay and Lesbian Studies" 2010, nr 16(4), s. 537.

²⁰ J.K. Puar, *Terrorist Assemblages...*, s. 15–18.

²¹ Tenże, *Citation and Censorship...*, s. 138.

swobodami, jednakże nie są również w żaden sposób prawnie chronione²². Izrael promujący swój wizerunek jako jedyne demokratycznego i liberalnego państwa na Bliskim Wschodzie nie podejmuje jednak żadnych kroków na rzecz poprawy sytuacji osób homoseksualnych na terytoriach okupowanych.

Gdy porównuje się Izrael nie tylko do Palestyny, lecz także do innych państw regionu Bliskiego Wschodu, należy docenić, że homoseksualiści nie są w tym kraju dyskryminowani ze względu na swą orientację. Liczne kampanie medialne promujące tolerancję, połączone z paradami równości odbywającymi się w każdym większym izraelskim mieście oraz słynnym już festiwalem filmowym w Tel Awiwie, sprawiają, że Izrael faktycznie może jawić się jako raj dla społeczności LGBT+. Niektórzy przedstawiciele tych grup w Izraelu nie podzielają jednak optymizmu władz i otwarcie sprzeciwiają się wykorzystywaniu akcji promujących prawa mniejszości seksualnych na rzecz poprawy wizerunku Izraela na arenie międzynarodowej. Część z nich przyłączyła się nawet do akcji *Pinkwashing Israel*²³, która została stworzona przez wspomniany już wcześniej antyizraelski ruch BDS. Aktywiści LGBT+ krytykują władze Izraela za obłudę, gdyż z jednej strony promują wizerunek Izraela jako progejowskiego, a z drugiej – uchwalają prawodawstwo dyskryminujące ich prawa. Dla przykładu, dzień po wyznaczeniu pierwszego dnia praw osób LGBT+ w 2016 r. Kneset odrzucił szereg propozycji ustaw dotyczących praw tej społeczności, włączając w to m.in. przyznanie takich samych przywilejów, jakie mają osoby heteroseksualne, dla wdów i wdowców po żołnierzach służących w armii izraelskiej, którzy pozostawali w związkach jednopłciowych, a także projekt ustawy zakazującej terapii konwersyjnej próbującej nawrócić homoseksualistów na heteroseksualistów²⁴. Duże protesty w 2018 r. wywołała również ustawa odmawiająca macierzyństwa zastępczego gejom oraz samotnym ojcom, zgadzając się jedynie na macierzyństwo zastępcze dla samotnych kobiet i tych, które nie mogą urodzić dzieci. Według protestujących taka decyzja sprawia, że pary homoseksualne, które chcą mieć dzieci, zmuszane są do szukania matek zastępczych za granicą, co jest procesem niezwykle kosztownym²⁵.

Zakończenie

Tak jak to było wcześniej wspomniane w tekście, Izrael podaje się jako idealny przykład państwa, który przy wykorzystaniu m.in. kampanii medialnych i promowania Tel Awiwu jako „międzynarodowej stolicy gejom” prowadzi politykę *pink-washingu* mającą na celu poprawę wizerunku Izraela na arenie międzynarodowej, a także legitymizację działań w kontekście konfliktu z Palestyńczykami.

²² K.A. Toameh, *Palestinians: No Place for Gays*, <https://www.gatestoneinstitute.org/12496/palestinians-gays> [dostęp: 19.02.2019].

²³ Więcej na temat tej kampanii: <http://www.pinkwashingisrael.com> [dostęp: 12.02.2019].

²⁴ J. Lis, *Knesset Scraps Bills for LGBT Community After Marking Gay Rights Day*, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-knesset-scraps-bills-for-lgbt-community-1.5409191> [dostęp: 21.02.2019].

²⁵ *Israelis Demand Equal Gay Surrogacy Rights*, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44919764> [dostęp: 12.02.2019].

Trudno jest jednak jednoznacznie stwierdzić, czy politykę Izraela wobec społeczności LGBT+ można uznać za działania jednoznacznie propagandowe i wybielające. Zdecydowanie należy podkreślić, że pary jedнопłciowe cieszą się w Izraelu większymi przywilejami, aniżeli w jakimkolwiek innym państwie na Bliskim Wschodzie. Z drugiej strony promowanie własnego wizerunku jako państwa otwarcie promującego prawa mniejszości seksualnych powinno skutkować uchwalaniem prawodawstwa, które wspiera tę społeczność, a w ostatnich latach szereg takich projektów zostało odrzuconych przez izraelski parlament.

Podzielaam sugestię, że dzięki kampaniom medialnym, które wykorzystują społeczność LGBT+, Izrael może walczyć ze swoim negatywnym wizerunkiem na arenie międzynarodowej, wpływając przez to na przykład na wzrost liczby turystów odwiedzających kraj. Trudno jednak jest się zgodzić z opinią, że działaniom tym towarzyszy antyarabska kampania mająca na celu wykazanie, że na Bliskim Wschodzie jedynie w Izraelu przestrzega się praw mniejszości seksualnych. Porównywanie się do swych sąsiadów w polityce międzynarodowej nie jest niczym szczególnym, stąd nie można krytykować Izraela za to, że wykazuje naruszenia praw osób homoseksualnych w krajach arabskich. Tak długo, jak Izrael nie będzie przy tym wykorzystywał nieprawdziwych informacji, nie będzie w tych działaniach niczego kontrowersyjnego.

Bibliografia

Monografie:

Czaputowicz J., *Teorie stosunków międzynarodowych. Krytyka i systematyzacja*, Warszawa 2007.

Democracy Index 2017. Free Speech Under Attack, London 2018.

Grabowski W., *Fundamentalizm muzułmański na Bliskim Wschodzie*, Gdańsk 2013.

Puar J.K., *Terrorist Assemblages: Homonationalism in Queer Times*, Durham 2007.

Routledge Handbook on Human Rights and the Middle East and North Africa, red. A.T. Chase, London 2016.

Sociologists in Action on Inequalities. Race, Class, Gender, and Sexuality, red. Sh.K. White, J.M. White, K.O. Korgen, Los Angeles 2015.

Teorie i podejścia badawcze w nauce o stosunkach międzynarodowych, red. R. Zięba, S. Bieleń, J. Zajac, Warszawa 2015.

Whitaker B., *Unspeakable Love: Gay and Lesbian Life in the Middle East*, Berkeley 2006.

Artykuły naukowe:

Puar J.K., *Citation and Censorship: The Politics of Talking About the Sexual Politics of Israel*, "Feminist Legal Studies" 2011, nr 19(2).

Ziv A., *Performative Politics in Israeli Queer Anti-Occupation Activism*, "GLQ: A Journal of Gay and Lesbian Studies" 2010, nr 16(4).

Źródła internetowe:

Deklaracja Niepodległości Państwa Izrael, <http://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/konst/izrael-1.html>.

- Fendel H., *Netanyahu Bashes Iran, Hamas*, <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/138248>.
- Israelis Demand Equal Gay Surrogacy Rights*, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44919764>.
- Liebermann O., Hanna J., *16-Year-Old Gay Pride Marcher Dies From Stab Wounds in Jerusalem*, <https://edition.cnn.com/2015/08/02/middleeast/jerusalem-gay-pride-parade-stabbings>.
- Lis J., *Knesset Scraps Bills for LGBT Community After Marking Gay Rights Day*, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-knesset-scraps-bills-for-lgbt-community-1.5409191>.
- Parada Równości zakłócona przez ultra-konserwatystów. Interweniowała policja*, <https://www.wprost.pl/swiat/10068768/Parada-Rownosci-zaklocona-przez-ultra-konserwatystow-Interweniowala-policja.html>.
- Prime Minister Benjamin Netanyahu's Speech to the UN General Assembly*, <https://www.haaretz.com/1.5397187>.
- Różycka M., *Izrael: Apartheid na różowo*, <http://codziennikfeministyczny.pl/izrael-apartheid>.
- Sadeh D., *Campaign Branding Tel Aviv Gay Destination Underway*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3922524,00.html>.
- Schulman S., *Israel and 'Pinkwashing'*, <https://www.nytimes.com/2011/11/23/opinion/pinkwashing-and-israels-use-of-gays-as-a-messaging-tool.html>.
- Shapira A., *Pioneering Pride: The Unsung Heroes of Israel's LGBT Community*, <https://www.haaretz.com/.premium-pioneering-pride-unsung-israeli-lgbt-heroes-1.5274853>.
- Staff T., *Over 200,000 attend Tel Aviv Gay Pride Parade, some 30,000 from abroad*, <http://www.timesofisrael.com/over-200000-attend-tel-aviv-gay-pride-parade-30000-from-abroad>.
- Tel Aviv Named World's Best Gay City*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4174274,00.html>.
- Toameh K.A., *Palestinians: No Place for Gays*, <https://www.gatestoneinstitute.org/12496/palestinians-gays>.
- Villarreal D., *Israel Has Only Let 3 Same-Sex Couples Adopt Since 2008 Despite 550 Applicants*, <https://hornet.com/stories/israel-same-sex-adopt>.

Streszczenie:

Celem tego artykułu jest opisanie zjawiska nazywanego *pink-washingiem*, który stosuje się w odniesieniu do opisu działań Izraela wobec mniejszości seksualnych w tym kraju. Aktywności z zakresu *public relations* promują Izrael jako samotną oazę w otoczeniu konserwatywnych i homofobicznych Arabów, co miałyby usprawiedliwiać okupację oraz separację Palestyny. Praca ma zatem odpowiedzieć na pytanie badawcze, czy działania PR-owe Izraela skupione wokół sytuacji społeczności LGBT+ w tym kraju można uznać za *pink-washing*, czy jest to jedynie opinia wysunięta przez grupy propalestyńskie, które proponują międzynarodowy bojkot działań Izraela.

Słowa kluczowe: Izrael, konflikt izraelsko-palestyński, LGBT+, *pink-washing*.

Rights of the LGBT+ Community in Israel and the Israeli-Palestinian Conflict

Summary:

The purpose of this article is to describe the phenomenon known as pink-washing, which applies to Israeli actions against sexual minorities in this country. Public relations activities promote Israel as a lonely oasis surrounded by conservative and homophobic Arabs, which would justify the occupation and separation of Palestine. The work is therefore to answer the research question whether the PR activities of the state of Israel focused on the situation of the LGBT+ community in this country can be considered as pink-washing or is it only an opinion of pro-Palestinian groups that propose an international boycott of Israeli activities.

Keywords: Israel, the Israeli-Palestinian conflict, LGBT+, pink-washing.